

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 99

Maribor, ponedeljek 30. aprila 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.400
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Zmaga Poincareja in Brianda v Franciji

MOČNO NAPREDOVANJE DESNIČARSKEGA BLOKA, PORAZ KOMUNISTOV, VODJA SOCIJALISTOV, LEON BLUM, PROPADEL.

PARIZ, 30. aprila. Včerajšnje ožje volitve v francosko poslansko zbornico, pri katerih je bilo izvoliti 425 poslancev, so potekle popolnoma mirno. Nad Parizom in okolico je divjala v jutranjih urah močna nevihta s točo in je trajalo deževno vreme potem ves dan. Volilna udeležba je bila včeraj v Parizu manjša kakor pri glavnih volitvah.

Največjo senzacijo je vzbudil poraz vodje socialnih demokratov, Leona Bluma, v pariški okolici, ki je ostal napram zaprtemu komunistu Duclo su v manjšini in torej ne pride več v zbornico.

V splošnem se komunisti niso ravnali po navodilih strankinega vodstva. V Alzaciji so večinoma glasovali za avtonomiste, v provinci pa ponekod tudi za socialiste.

PARIZ, 30. aprila. Notranje ministristvo je izdalo o končnem izidu zborničnih volitev v Franciji davi sledeči komunike: Rezultat v 611 okrožjih je sledeči:

Konservativci 15 (leta 1924 — 11), desničarski republikanci 145 (128),

levičarski republikanci 106 (85), neodvisni radikali 123 (135), socialistični republikanci 47 (48), socialni demokrati 101 (102), komunisti 14 (27), socialistični komunisti 2 (0), avtonomisti 3.

Od uglednejših politikov niso več izvoljeni: Renaudel, Foret, Vailland in vodja socialnih demokratov Leon Blum.

PARIZ, 30. aprila. Izid volitev smatra desničarski blok (pristaši Poincareja in Brianda) kot svojo popolno zmago. Komunisti so nazadovali na vsej črti. Socialni demokrati so sicer obdržali svoje postojanke, propadel pa je njihov vodja Leon Blum. Desničarski tisk naglašja, da so doživeli boljševiki v Franciji popoln polom, istotako ostale ekstremne stranke. Socialisti so pričakovali večjih uspehov in smatrajo zato, da sedanje volitve niso pravi izraz narodne volje. Komunistični listi skušajo prikriti poraz stranke s podvojeno borbenostjo in naglašajo, da so včerajšnje volitve najboljše jamstvo za bodočnost komunistične stranke v Franciji.

ki so glavni vir dohodkov samouprave Egipta. Še sinoči se je nato sestala egipčanska vlada, da razpravlja o položaju. Po dolgi debati je bilo sklenjeno, da se za enkrat odgodi razprava o tem načrtu v parlamentu, ni pa ugodila angleški zahtevi, da se načrt popolnoma umakne. Po vesteh iz Malte, je dobilo tamkaj zasidrano angleško brodovje ukaz, naj odpluje v egipčanske vode, ker se je bati v Egiptu protiangleških izgrediv.

VUKIČEVIĆ OKREVAL.

BEOGRAD, 30. aprila. Ministrski predsednik Vukičević je po štiridnevni bolezni zopet okrevaj in prisel danes v vladno predsedništvo, kjer je dopoldne konferiral s posameznimi ministri. Popoldne bo finančni odbor nadaljeval razpravo o čistem katastrskem dohodku zemljišč.

Sportne vesti

Wacker—Jugoslavija 2:1 (1:1).

Včeraj je že drugi dan gostoval v Beogradu Wacker, na četrtem mestu prve profesionalne dunajske lige plasirani klub, ki je zmagal nad podsavznim prvakom 2:1 (1:1). V Jugoslaviji je nastopilo nekaj rezerv, ki niso moge zadovoljiti. Sodil je g. Pejić. Občinstva 2000.

Ljubljana: Primorje rez.—Slovan rez. 15:0 (6:0). Reka—Krakovo 6:1 (2:0).

Celovec: Medmestna tekma Ljubljana—Celovec 2:1 (1:0). Zaslužena zmaga boljšega teama.

Gradec: prvenstvo II. razreda: Jugosl. študentje—Švabski ASK 3:1 (0:1), Ostmark—Austria 4:2.

Dunaj: Semifinale za dunajski pokal: Admira—FAC 2:0, WAC—Hertha 2:0. Prvenstvena Rapid—Slovan 3:1.

Pariz: meddržavna tekma Francija—Portugalska 1:1 (1:1).

Turneja Glasbene Matice v Švico

DREVI SE ODPELJE MARIBORSKA GLASBENA MATICA NA 14-DNEVNO TURNEJO V ŠVICO IN NA TIROLSKO

Maribor, 30. aprila.

Danes popoldne ob 18.34 uri se odpelje pevski zbor mariborske Glasbene Matice na svojo turnejo v Švico. Za turnejo, za katero se je odločila na prijazno povabilo »Baseler Liedertafel«, se je Matica pripravljala nad pol leta. Dobro izvežban zbor, sestojč iz 68 najboljših pevcev in pevk, bo gotovo častno zastopal našo domovino v kritičnem inozemstvu. To je prvič, da poje slovenski pevski zbor svoje narodne pesmi med Nemci. S tem si je naredila Matica važno, toda težko kulturno misijo. Prvič se bo glasila med Nemci slovenska, hrvaška, srbska in bolgarska narodna pesem. Nastopila bo Matica v Baselu, Zürichu, Luzernu in na povratku domov v Innsbrucku. Mnogo truda in dela je stalo, da je bil zbor izvežban do višine, ki bo delala čast naši glasbi v inozemstvu in da je Matica zbrala potrebna gmožna sredstva, ki so naravnost ogromna. Žal ni povsod našla potrebnega razumevanja. Pod vodstvom zborovodje g. Josipa Hladeka-Bohinjskega se je zbor izvežbal do stopnje, ki so ji vsi mariborski kritiki, ki so se udeležili poslednjih pevskih vaj, priznali popolnost. Glavno zaslugu pa ima dolgoletni zborov predsednik g. Janko Arnuš, ki je neumorno delal na izvršitvi postavljenega si cilja. Lepe slovenske narodne noše, v katerih bodo nastopile dame, bodo gotovo prispevale k čim lepšemu vtisu v Švici. Enako tudi program in plakati, izdelani v narodnih motivih. Načrte za nje je napravil mladi talentirani slikar, realčan g. Didek, član Matice. Tiskarna Ažbe in g. Weigl sta okusno izdelala načrte Dideka.

V svrhu dobrega razumevanja pesmi je oskrbela Matica tudi prestavo vseh pesmi v nemški jezik. Krasno je prestavil vse pesmi odvetnik g. dr. Karel Koderman. Pri vsaki pesmi je naznačena tudi narodnost. Da nudi Nemcem možnost zapeti tudi slovenske pesmi, je izdelala Matica posebne izdaje not vseh pesmi, ki jih poje na turneji, s slovenskim ozir. hrvaškim, srbskim in bolgarskim in nemškim tekstom. V vsakem mestu, kjer nastopi, bo dala Matica tamošnjim pevskega zborom po en izvod, tako da se bo raznesla jugoslovanska narodna pesem širom sveta. Note je krasno napisal Matičar gosp. Vid Leskovšek, ki že 10 let piše za Matice note.

Kakor že omenjeno, bo Matica nastopila štirikrat in sicer 2. maja v Baselu, 4. v Zürichu, 5. v Luzernu in 7. v Innsbrucku. V Švico se pelje preko Koroške in Tirolske, povrnila se bo pa preko Gradca in prispe v Maribor 8. maja z večernim avstrijskim vlakom. Mogoče bo pela tudi v radio, kar pa še ni določeno.

Turneje se udeleži tudi skladatelj prof. Emil Adamič, ki se pripelje iz Bratislave, kamor je šel poslušati ljubljansko Matico. Razen njega se udeležita turneje gimnazijski ravnatelj in predsednik Glasbene Matice g. dr. Josip Tominšek in ravnatelj Mestne hranilnice g. Rudolf Vodeb. Udeležbo je obljubil tudi župan g. dr. Juvan, žal pa je bolezen preprečila njegovo namero.

Matici želimo pri odhodu kar največ in najlepših uspehov. O podrobnostih turneje bo »Večernik« sproti obveščal svoje čitatelje. Srečno pot!

50 let bolgarske samostojnosti

Letos poteče 50 let, kar se je Bolgarska osamosvojila. L. 1876. so se Bolgari vsled neznosnih davščin in pod vplivom bosansko-hercegovskega upora uprli proti Turkom, toda Čerkesi in Bašibozuki so ustajali v krvi zadušili. Da bi pomogli Bolgarom, so Srbi in Črnogorci napovedali Turčiji vojno, v kateri pa so bili Srbi poraženi. V miru, ki so ga Srbi sklenili z nasprotniki l. 1877., se je določil status quo ante. Ko pa Turčija ni hotela uvesti reform, ki so jih zahtevale evropske velevlasti za uporne province, je je Rusija l. 1877. napovedala vojno. Rusiji se je pridružila še Rumunska, Srbska in Črna Gora. Zavezniki so po več porazih sovražnikov pridrižili v bližino Carigrada, ko so l. 1878. Rusi sklenili s Turki v St. Stefanu (blizu Carigradu) mir, ki je pod ruskim vplivom ustvaril veliko Bolgarsko, katera bi se naj kot turška tributar na kneževina razprostirala od Donave in Črnega morja pa preko Makedonije in gorenjega Povardarja do Egejskega morja. Proti toliki oslavitvi turške evropske posesti pa je protestirala Anglija, na čije pobudo se je poletil 1878. šest kongres v Berlinu. Kongresu je predsedoval takratni nemški kancler Bismarck. Prejšnja Velika Bolgarska se je precej omejila. Razdelila se je v vazalno kneževino med Donavo in Balkanom ter v avtonomno turško provinco Vzhodno Rumelijo, ki jo pa ima upravljati krščanski guverner.

Za kneza nove bolgarske kneževine je izbralo narodno sobranje Nemca Aleksandra Battenberga (1878—1886), ki je

Bolgarski pridružil še Vzhodno Rumelijo, kar pa je povzročilo vojno med Bolgari in srbskim kraljem Milanom, v kateri pa je bil poslednji poražen. Vsled ruskih spletk je moral Aleksander kmalu po tej vojni odstopiti in narodno sobranje je seglo zopet po Nemcu, Ferdinandu Koburgu (1886—1918) je svoje nemško mišljenje demonstriral pri vsaki priliki. Svojo protislovansko politiko je pokazal nele v drugi balkanski vojni, ko je Srbom za hrbtno vpadel v bok, temveč tudi v svetovni vojni, ko se je Bolgarska pridružila centralnim silam, po čijih končnem porazu je padel tudi on sam. Že prej l. 1908. pa je Bolgarsko z Vzhodno Rumelijo proglasil nezavisnim, sam sebe pa oklical carjem.

Naša želja ob 50letnici bolgarske svobode pa je, da bi bolgarski narod, prost tujega vpliva in protisrbskega šovinizma, obhajal šestdesetletnico svoje svobode v močni Veliki Jugoslaviji.

General Nobile pripravljen

OSLO, 30. aprila. Italijanski polarni parnik »Citta di Milano«, ki bo spremljal generala Nobila na potu na Severni tečaj, je prispel danes popoldne na Spitzberge, kjer bo pričakoval prihoda zrakov »Italija«, ki je že pripravljen in čakal general Nobile samo še na ugodna vremenska poročila.

Slab izhod iz zagate.

— Brrrrr ... Kaj me vedno izprašujete? Ne znate ničesar samostojno rešiti?
— Gospod ravnatelj uradov, predno napravim neumnost, Vas raje vprašam...

Iz grškega potresnega ozemlja

ATENE, 30. aprila. Potresni sunki se še vedno ponavljajo, čeprav niso več tako močni kakor prejšnji. V Korintu preiskuje vojaštvo razvaline in je odkopalo že številne žrtve zadnje katastrofe. Pri reševalni akciji je izgubilo 5 vojakov življenje. V kleti neke hiše so našli 3 otroke, ki so po čudnem naključju ostali živi, da si se je cela hiša porušila. Ležali so v nekem sodu in bili tako sestradani, da niso mogli ven. Prepeljali so jih takoj v bolnico, kjer so se kmalu opomogli. Med prebivalstvom vlada še vedno panika in strah pred nadaljnjimi katastrofami.

Navdušen sprejem nemških letalcev v Newyorku

NEWYORK, 30. aprila. Nemški letalci so se pripeljali včeraj v Newyork, kjer so bili sprejeti z velikimi slovesnostmi. Pri sprejemu je bilo navzočih tudi 10.000 otrok. Vse mesto je v zastavah, na ulicah pa je Rdeči križ organiziral 10 rešilnih postaj, ker vlada taka gneča, da je bilo pohojenih več otrok. Ljudstvo neprestano oblega hotel, kjer so se nastavili letalci. Policija ima silno mnogo posla, da odganja prevnete čestilce letalcev. Jutri se odpeljejo Koehl, Hünefeld in Fitzmaurice v Washington, kjer jih bo sprejel predsednik Zedinjenih držav Coolidge in jim izročil najvišje ameriško odlikovanje, križec za izredne letalske zasluge.

Spor med Anglijo in Egiptom

KAIRO, 30. aprila. Angleški guverner je včeraj posetil ministrskega predsednika ter mu sporočil zahtevo angleške vlade, da egipčanska vlada takoj preklic odredbo o zborovanjih, sicer bodo Angleži zasegli vse carine.

Kronika zadnje aprilove nedelje

VREME. — OBISK ČEHOSLOVAŠKIH ŽEL. URADNIKOV. — ŠPORTNE PRIREDITVE. — POLICIJSKE ZANIMIVOSTI. — SPOMLADNO RAZPOLOŽENI MARIBOR. — POSKUS SAMOMORA.

Maribor, 30. aprila

Včerašnja izredno lepa, a za sedaj malce presoparna zadnja aprilova nedelja je bila izpolnjena z najpestrejšim nedeljskim programom. — Atraktivna dneva pa je bil naravnost impozanten sprejem č.-s.-železničarskih uradnikov, ki so vrnili svojim jugoslovanskim tovarišem njih lanski obisk. Prireditve sama je podala dokaz, da je vseslovenska ideja na poti k realizaciji in da taki obiski niso le kopica fraz o slovanski vzajemnosti. To je ob sprejemu na glavnem kolodvoru dokazalo tudi mnogobrojno občinstvo, ki bi se drugače razletelo v lepo, cvetočo in idilično okolico. Aranžma sprejema je vodil z vso spretnostjo g. Jože Mohorko, načelnik koroškega kolodvora. Žel. godba »Drava« in istoimenski pevski zbor sta častno rešila svojo nalogo. Na okusno okrašenem kolodvoru je pričakovala mnogobrojna množica č.-s.-goste, na čelu Sokol v kroju in zastavo. Pri prihodu posebnega vlaka so zaorili pod nebo iskreni pozdravi navdušenja in veselja. — Z izletniki je prišel tudi generalni inšpektor č.-s. prometnega ministrstva g. Nedloušinský ter glavni tajnik nemških drž. železnic v Leipzig g. Paul Hübener. — Pri sprejemu je bilo zastopanih poleg oblasti še nekaj korporacij. V imenu občinskega odbora je pozdravil goste g. dr. Veble, za veliko županstvo g. dr. Ratej, mestno občino mag. svetnik Rodošek. Zastopana je bila tudi vojska z generalom g. Spasićem, nadalje Sokol, Jug. češkosl. liga, Jugoslov. Matica itd. — Iskrenim pozdravnim besedam je odgovarjal vodja č. s. ekskurzije g. Bedřich Novák in drugi. — V impozantnem sprejemu so šli gostje v Grajsko klet, kjer se je med petjem in raznimi zdravicami vršil obred, nakar so si izletniki ogledali Maribor. Pri povratku na kolodvor se je razvila ponovna povorka, ki je krenila skozi park v Maistrovo ulico, kjer je pred hišo osvoboditelja Maribora priredila spontane ovacije, na katere je g. general živahno in vidno ginjen odgovarjal. Tako je prišel čas odhoda in gostje so se vkrcali v poseben vlak, katerega so Mariborčani zelo okusno okrasili s spomladnim zelenjem in trobojnimi trakovi. Ob 16.35 je vlak odnesel č.-s. goste proti jugu, kjer ostanejo do 12. maja.

Izredno lepa, dasi presoparna nedelja je bila dobrodošla našemu športnemu občinstvu. Razun nogometnih tekem in tenis-igre je predvsem omeniti veleznimivo kolesarsko dirko »Peruna« na Koroški cesti. Potek dirkalne tekme je za prireditelje dokaj zanimiv ter sledi detajlno poročilo v športnem delu lista. — V starem mestnem kopališču ob Dravi, pa je bilo kopalcev, kakor sredi julija.

Policijska kronika pa beleži tri neugane razgrajaje po mariborskih ulicah, kar je tipičen pojav vsake sobote oz. nedelje. Svoje prevroče glave so trije tički šli zdraviti v sloviti sanatorij »hotel Graf«. Izmed grešnikov ženskega spola je vredno omeniti tudi tri tičice in sicer dve Micki in eno Jolčko. Obe Micki t. j. M. P. in M. J. sta oddani sodišču radi ponovnega potepuštva, medtem ko je tretja tičica, Julčka J. radi varnosti predana bolniči, od koder bo sledila svojim dvema tovarišicama na »krvavo rihto«.

Rešilni oddelek, ki praznuje letos 20-letnico svojega obstoja, zaznamuje do včera že 600 voženj v letošnjem letu, kar pomeni, da pride v Mariboru dnevno povprečno do 5 nezd oz. slučajev, kjer je posredovanje Rešilnega oddelka potrebno. — Komaj 2letni Tonček Weber v Jezdarski ulici je prišel pod zaboj peska, vsled česar je dobil na prsih in na glavi take poškodbe, da so ga morali oddati v bolnico. — 300 kg betonskega materiala pa je padlo na nogo 44letnemu pomožnemu delavcu Antonu Nežmahu ter mu pri tem zmečkalo stopalo leve noge. Težko poškodovanega so prepeljali v bolnico. — Ivan L. iz Melja ima kaj hudo zakonsko polovico. Ker ni mogel razumeti njih nazorov glede neke malenkosti, je zavijetela proti njemu steklenico ter mu jo na trdi glavi razbila. Okrvavljen zakonski mučenik se je s precejšnjo rano sam

podal k Rešilnemu oddelku, kjer se je potožil radi svoje zakonske smole. —

Spomladno razpoloženi Maribor je tudi včeraj vžival v romantični okolici pomladno lepoto in srkal sladko vince v nešteti vinotocih, od katerih so bili trije včeraj na novo otvorjeni. Ob mraku in še pozno v noč so se gugali izletniki iz okolice skozi mesto, ki je odmevalo od raznih orkestrrov in godb, katere so se včeraj precej »razigrale«.

Kljub pomladnim sapicam pa si je okoli 10. zvečer hotelo neznano, lepo dekle vreči z Dravske brvi, ki je kaj priljubljena preskuševalnica za samomorilske kan didatinje. Revica je vsa obupana zlezla čez ograjo, kar je v zadnjem hipu opazil g. L. B., ki je z vso silo potegnil neznanko nazaj ter jo vodil po Strmi ulici. Obupanka je vsa zmedena tožila, da jo je »najdražji — tepel«, in ji vzel plašč. Njenkrat se je svojemu rešitelju iztrgala iz rok in izginila v nočni temi med hišami Koroškega predmestja — najbrže iskajoč »predragega«, ki jo je natepel. Kaj čuden razlog za samomor in to sredi pomladanskega brstenja, v objemu toplih sapic, ko ptičice pojo in rožice cveto! —

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 30. aprila. Zaprt.

Torek, 1. maja ob 20. uri »Rigoletto« ab.

C. Kuponi. Znižane cene. Zadnikrat.

Sreda, 2. maja ob 20. uri »Lepa pustolovščina« ab. A. Premijera.

Premijera »Lepe pustolovščine«, ki je bila radi bolezni ge. Zakrajškove odložena, se bo vršila sedaj v sredo, 2. maja.

Kálmán: Bajadera. Gostovanje ge. Poličeve.

Vloga operetne dive Odette Darimonde je bila pri včerašnji zadnji predstavi v rokah ge. Poličeve iz Ljubljane. Potrdila je spet svoj sloves kot odlična operetna moč in to v pevskem, kakor v igralskem oziru. Celotni utis so močno povzdignile njene krasne toalete. Tudi domači ansambl se je oddolžil svoji nalogi kar najbolj častno, tako, da imamo zabeležiti spet lepo uspelo predstavo. — Obisk je bil še precej povoljiv. H. D.

Šahovska tekma Maribor — Varaždin

Včeraj popoldne se je vršila v kavarni »Jadran« v Mariboru v okviru tekem za državno prvenstvo, medklubnska šahovska tekma Maribor-Varaždin, ki je končala s sijajno zmago našega domačega kluba 6:3.

Največje zanimanje je vladalo za boj med obema jugoslovanskima šahovskima mojstroma, Sadi Kalabarjem in Vasjo Pircem, ki je končal z zmago našega mojstra Pirc.

Na ostalih deskah: Julin:Kramer = 0:1; Hikec:Poljanec = 0:1; Knežević: Stupan = ½:½; Kadeřavek:Bin = 1:0; Krausz:Zadnek = 0:1; Severinski: Ostaneček = ½:½; Preiss:Mešiček = 0:1.

Koncert Glasbene Matice v Mariboru.

Ko se povrne iz Švice, bo Glasbena Matica dala že v petek, 11. maja koncert v Mariboru. Za ta koncert vlada že sedaj ogromno zanimanje. V Celju in Ptuj pa bo koncertrirala Matica 17. in 20. maja.

100.000 Din za Akademijo znanosti v Ljubljani.

Prva izmed denarnih zavodov v Sloveniji je naklonila Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice znesek 100.000 Din Fondu za Akademijo znanosti in umetnosti ter za Narodno galerijo v Ljubljani. Njeno ime bo vklesano v zlatimi črkami na marmorni plošči v vestibulu akademijske in galerijske palače. Naj bi Kmetisko posojilnico posnemali vsi slovenski denarni zavodi in industrijska podjetja!

Himen.

V soboto se je poročil na Kersnikovem Brdu na Gorenjskem naš pesnik, urednik »Jutra« v Ljubljani, g. Stano Kosovel, z gospico Franico Slatnarjevo.

Mariborski in dnevni drobiž

Praznovanje 1. majnika

Da se prepreči vsako motenje javnega reda in mira v državi, je na dan 1. majnika prepovedana vsaka povorka, vsak obhod skupin z godbami, rdečimi zastavami, nošenjem slik komunističnih voditeljev ali emblemov komunističnega obilježja ter vsi propagandni govori in predavanja komunističnega značaja bodisi v zaprtih prostorih ali pod milim nebom kakor tudi shodi na prostem v obče.

Vsem članom in prijateljem Vodnikove družbe

Vodnikova družba v Ljubljani bo izdala v letu 1928. t. j. v tretjem letu svojega obstoja sledeče štiri nadvse zanimive, zabavne in poučne knjige:

1. Vodnikova pratika za leto 1929. Ta prinese poleg koledarske vsebine tudi celo vrsto zelo zanimivih spisov iz gospodarstva, zdravilstva, gospodinjstva in raznih drugih vprašanj, ki nas danes najbolj zanimajo. Bogato bo okrašena tudi s slikami.

2. Fran Govekar: »Olga«. Povest je zajeta iz burnega življenja povojnih let in globoko razgrinja boleti, rane in strasti, ki so tedaj razjedale pod pritiskom trenutnih vojnih milijonarjev vse naše javno življenje v mestih in na deželi.

3. Iv. Matičič: »Na mrtvi straži«. Ta zgodovinska povest nam bo obudila velike spomine davnih časov ter pokazala ono dobo, v kateri so se morali naši predniki boriti za svojo svobodo in življenje s krvoločnimi Turki.

4. Iv. Lah: »V borbi za Jugoslavijo«. Ta velezanimiva knjiga bo podala ob 10-letnici našega osvobođenja vse one velike dogodke, ki so se godili tik pred vojno in med vojno okoli nas in pri nas, dokler nam ni zasijal naš 1. december leta 1918. Knjiga nam bo pripovedovala, kako se je pojavil beli orel nad Balkanom, kako je stopil na prestol naš kralj Petar Veliki Osvoboditelj, kako se je mala Srbija pripravljala na svoje delo, kako so se hitro vrstili zgodovinski dogodki, dokler ni izbruhnila balkanska vojna in tik nato svetovna. Pripovedovala nam bo, kako je tudi slovensko vprašanje stopilo pred evropski svet in smo Slovenci iskali svoje rešitve v jugoslovanstvu, tako, da smo lahko rešili sebe in svojo zemljo iz tujih rok. Knjiga bo bogato ilustrirana.

Ta lep književni dar Vodnikove družbe svojim članom naj bo v vspodbudo vsakemu ljubitelju lepih knjig, ki še ni član Vodnikove družbe, da se naj takoj prijavi pri poverjeniku svojega kraja, odnosno naj prijavi svoje članstvo po dopisnici centralni pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani. Letna članarina znaša 20 Din, znesek, ki ga lahko pogreša vsak prijatelj in ljubitelj lepih knjig. Pristopajte v velikem številu k Vodnikovi družbi! Čim več članov bo imela družba, tem lepše bodo njene vsakoletne knjige.

Prihodnja številka »Večernika«

izide radi 1. majnika šele v sredo ob običajni uri. —

Prireditve za Akademijo znanosti in za Narodno galerijo.

Ministrstvo prosvete je dovolilo prireditve nabiralnega dne, katerega bo izvedla v nedeljo dne 6. maja šolska mladina v ljubljanski in mariborski oblasti. V Ljubljani se bo zbiranje vršilo pod vodstvom damskega odbora v soboto, dne 5. maja popoldne in v nedeljo, dne 6. maja dopoldne. V soboto ob pol 7. zvečer priredi Svet slušateljev ljubljanske univerze manifestacijsko zborovanje za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v veliki dvorani »Uniona«, vstop brezplačen. Opozorjamo na te prireditve, ki imajo namen pospešiti ustanovitev naših najvišjih prosvetnih zavodov. Zato naj ne bo Slovenca, ki bi jim odrekel svojo naklonjenost! —

Radi atere »Balkan-kredita«

osumljeni Perschke je bil danes izpuščen iz preiskovalnega zapora. Kaj bo s Smolejem, ki je utekel v Nemčijo in je sedaj zaprt v Berlinu, ni znano. Če njegovi nemški dokumenti niso v redu, bo gotovo v Nemčiji odsedel svojo kazen. Potem bo pa izznan.

Radio u šoli

Danes giblje radio staro in mlado. Osobito sedaj, ko se dobé že jako popolni aparati za razmeroma nizko ceno. Če naj šole sledé duhu časa, bi morala vsaka imeti svoj radio-aparat, kakor je to že izvedeno v Zedinjenih državah, a tudi v mnogih evropskih državah. To bi imelo tudi svoj vzgojni pomen. Ne gre tu samo za zabavo ob prvovrstnih koncertih, ali za prestrezanje najnovejših novic. Osobito dragocen je marveč občutek, ko se zaveš, da zaslišiš violino v trenutku, ko nastavi umetnik lok na gosli, čeravno je tisoče kilometrov oddaljen od tebe; ali ko neverjetno jasno razlikuješ posamezne instrumente na to ogromno daljavo; ali, ko slišiš govornika v Berlinu celo — kihnuti! Ta iznajdba vzbuja občudovanje človeškega duha, to človeka dviga, osobito pa mladino, ki išče in potrebuje priliko za entuzijazem. — Toda pri nas je za šolske potrebe »budžet« vedno tako strašno suh!

Deška meščanska šola v Mariboru je naprosila trgovca z radio-potrebščinami, g. Starkela, da ji posodi en aparat za demonstracijo. G. Starkel se je odzval z izredno ljubeznivostjo. Žrtvoval je kar dva popoldneva za to, da je prenašal aparate in lovil razne evropske postaje za učence. Prvič je delal z okvirno anteno, drugo popoldne pa je celo montiral provizorično zunanjo anteno in je vsled tega izval bil iz zvočila posebno jasne koncertne komade in poročila.

Šola si šteje v prijetno dolžnost, da izreka g. Starkelu tem potom najlepšo zahvalo!

Zveza gostilničarskih združenj mariborske oblasti

je imela v sredo, dne 25. aprila v hotelu »Mariborski dvor« v Mariboru svojo širšo sejo, katere se je udeležilo 35 delegatov. Seji je predsedoval zvezni načelnik g. Oset. Zbornico T. O. I. je zastopal zbornični tajnik g. Žagar, Udruženje hrvatskih gostilničarjev pa tajnik g. Ostojčić. Iz poročil načelnikstva in tajništva, ki sta jih podala načelnik g. Oset in tajnik g. Komac, posnemamo intenzivno in uspešno delovanje zveze v zadevi oblastnih doklad, točilcev stoječim gostom, načrta novega pravilnika o gostilnah, osnutka novega trošarinskega zakona, reorganizacije bolniškega zavarovanja, delovanja v zbornici TOI. Gospod Ostojčić je poročal obširno o prizadevanjih zagrebškega Udruženja za odpravo krivic, ki se godijo gostilničarjem iz prečanskih krajev. V ta namen je sklicalo zagrebško Udruženje za 3. maj protestni kongres. O prizadevanjih zbornice T. O. I. v zaščito gostilničarskih interesov je poročal obširno zbornični tajnik g. Žagar. V obširno debato glede raznih krivic, ki se godijo prečanskim gostilničarjem, so posegali tudi gg. Berlič, Cajnko, Škof, Rozman, Rožanc, Holc, Perc, Bernardi in Slovenc, ki so toplo priporočali čim večjo udeležbo slovenskih gostilničarjev pripravljajočega se protestnega kongresa, ki se bo vršil 3. maja v Zagrebu, da izrazijo svojo nevoljo proti onim činiteljem, ki nalagajo ravno prečanskim gostilničarjem tako neznosne dajatve.

Loterija Jugoslovanske Matice

obsega 600 raznih dobitkov, med glavnimi motorno kolo in 20 navadnih koles solidne francoske znamke. Zrebanje bo 1. julija. Izžrebane številke bodo objavljene v vseh slovenskih dnevnikih. Dobitki so dostavijo na dom. Srečke a 10 Din so naprodaj pri vseh podružnicah Jugoslovanske Matice v Sloveniji, po ljubljanskih trafikah in v pisarni Jugoslovanske Matice v Ljubljani, Selenburgova ul. 7. II.

Rešitev uganka.

Kako se človek dandanes najceneje obleče?? Ako kupuje vse oblačilne predmete pri tvrdki L. Ornik, Koroška 9, ker so priznani najcenejši. —

Pred volitvami v Nemčiji

OPTIMISTIČNE IZJAVE DOSEDANJE GA PREDSEDNIKA NEMŠKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Francosi in Nemci so si tudi v volitvah najbližji sosedje. Francoske volitve so bile pred dobrim tednom, nemške bodo pa 20. maja. V koliko so volitve važne za državno politiko, v toliko se lahko govori tudi o dobri sosesčini Nemcev in Francozov. Ko je pri predzadnjih volitvah v Franciji zmagal levičarski kartel, so tudi v Nemčiji dobili volilno zmago levičarji in prijatelji sporazuma ali kratko rečeno politiki, ki niso iz stare nemške šole. Sedaj pri francoskih volitvah, v kolikor so že dovršene, je bilo strankarsko obilježje precej v ozadju, v ospredju pa gospodarsko vprašanje in ista zunanja politika, s kakoršno so najprej zmagali levičarji in kakoršno se je končno moral oprijeti tudi Poincaré. Ker so v Nemčiji desničarji ostali, kakoršni so bili, želi seveda demokratična Evropa zmago levičarskim strankam.

Dosedanji državnozborni predsednik, socialni demokrat Löbe se je napram poročevalcem listov izrazil zelo optimistično. Po njegovem mnenju velja v sedanjem volilnem boju le dvoje parol: Nemško ljudstvo se mora odločiti, ali je za miroljubno politiko ali pa za vladu desničarjev, ki take politike ne zajamčujejo. Predsednik je prepričan, da bo novi državni zbor v duhu lokarnskega sporazuma in da bodo levičarske stranke pri volitvah pridobile nad sedanjo svojo močjo še 30 mandatov.

Koalicije z desničarji po vseh izgledeh ne bo več, kar se vse razvija v duhu weimarske ustave in koalicije. Löbe je prepričan, da je tudi centrum v bistvu republikanski in da je sodeloval z nemški-

mi nacionalisti le vsled posebnih okoliščin, ki so na dnevnem redu v vsaki parlamentarni državi. Najboljša vladna koalicija je seveda ona, ki je na čistem republikanskem temelju. Desničarska koalicija in vsaka zveza z desničarji mora prenehati vsled dolge vrste gospodarskih potreb. Skupaj smo prišli vsled zunanje-političnih vzrokov: Stresemann je hotel nemške nacionalce pridobiti za svojo politiko. Iz notranje-političnih razlogov pa gremo narazen, ker se z desničarji ne da delati.

Na vprašanje, če igra tudi vprašanje vladavine kakšno ulogo v volilnem boju, je odgovoril: »Prav nobene. Republikanska vladavina je utrjena, monarhija je pa za vedno pokopana. Kdo naj se še zavzema za monarhijo? Brez priznanja republike sploh ni vstopa v državni zbor. Pravo monarhistično stremenje je samo še pri manjšem delu nacionalistov.« Misli je najbrž one nacionaliste okrog grofa Westarpe, ki so v volilni agitaciji stopili v zvezo z bivšim cesarjem Viljemom menec, da jim bo ta iz same blagohotnosti dal denar na razpolago. Bogati gospod iz Doornu je pa stavil močno sebične, celo precej oderuške zahteve — in je sedaj nacionalistična in monarhistična gospoda zelo razočarana.

Glede zunanje politike je pa dejal, da gori Poincaré že precej koncilijantno ter da Nemčija pozdravlja njegovo približanje Briand. Nemški levici, ki vodi politiko sporazuma in miru, so vsi izrazi pomirljivosti od francoske strani dobrodošli.

veku. Šubići so v stoletjih, ko so se Benetke besno potegovala za posest primorskih dalmatinskih mest, obvarovali Dalmacijo Hrvatsvu in Jugoslovenstvu. Še danes živi njihova pobožna zadužbina v samostanu na Visovcu ob reki Krki.

Politični padec Šubićev v Dalmaciji, ki ga je povzročila nasilnost ogrskega kralja Ludvika Velikega, s katerim je imel tudi car Dušan Silni hude boje, je odvedel njihove potomce v gornjo Hrvatsko, kjer so pod imenom Zrinjskih popisali mnogo strani hrvatske zgodovine.

Rodbina Zrinjskih je bila s svojim bogastvom, s svojo politično močjo in s svojim ugledom jednaka marsikateri danes vladajočih kraljevskih hiš. Habsburžani so se je resno bali, ker so spoznali, da je ta rodbina močna in poklicana, da postane vladajoča hiša neodvisnih Hrvatov. To je bil tudi vzrok, zakaj je dunajski dvor hotel zatreti in uničiti to slavno rodbino.

Tudi rodbina Frankopanov ima veliko kulturno in politično važnost za hrvatski del našega naroda, s tem pa tudi za ves naš narod. Ona je zastopnica Hrvatskega primorja in otoka Krka, kjer je imela svoje prvo gnezdo. Frankopanski je hrvatski primorski kneževski rod, zaščitnik naše starodavne glagolice, stvaritelj slavnega Vinodolskega zakonika, rod banov, pesnikov in slavne Katarine Zrinjske, rodod Frankopanke, ki je za trajno ostala najplemenitejša in najodličnejša zastopnica hrvatske in jugoslovanske žene in borke.

Zadnja zastopnika teh dveh slavnih kneževskih rodov sta bila leta 1671. po nalogu dunajskega dvora usmrčena po krvniški roki, da se prepreči uresničenje njune velike ideje: svobode in neodvisnosti našega naroda!

Kar ni uspelo Zrinjskemu in Frankopan, to so izvedli v dvajsetem stoletju Karadjordjevići in s tem dokazali, da so stremeljenja Srbov in Hrvatov skozi vso zgodovino vedno soglašala in da so se krila v skupni težnji za neodvisnostjo in svobodo.

Tudi sedaj slavimo v svobodni državi s ponosom slavne žrtve Zrinjskega in Frankopana, ki sta stoletja v naprej pokazali našemu narodu, kako se za svobodo živi in umira.

Prednjaška sela Sokolskega društva v Mariboru se vrši v torek 1. maja ob 20. uri v društveni sobi.

Pred ponovno tekmo Ilirija - Primorje

SLABA IGRA ŽELEZNIČARJEV PROTI ČAKOVČANOM. — OTVORITVENE KOLESARSKÉ DIRKE. — PORAZ DRŽAVNEGA PRVAKA V ZAGREBU. — CELOVEC PODLEGEL LJUBLJANI, ZAGREB GRADCU.

Čakovečki SK — SK Železničar 4:0 (2:0)

Naj bo kar uvodoma omenjeno, da je zmaga gostov zaslužena, ker so nadejali se jim šanse docela izrabiti, medtem ko Železničarji vkljub premoči koncem prvega in drugega polčasa niti častnega gola niso mogli doseči, kar najbolje dokumentira nezmožnost streljanja.

SK Čakovec je predvedel hitro, energično in visoko igro z dolgimi pasi. Napad strelja iz vsake pozicije. Prepričani smo, da bi izpadel rezultat čisto drugače, če železničarji ne bi bili akceptirali visoke igre postav, temveč se poslužili vaje kombinacije. Gostje imajo v vratarju zanesljivo moč, ki lovi žoge sigurno in elegantno; branilca sta sigurna in se je odlikoval posebno Jovič II.

Krilska vrsta je uspešno razdirala napade domačinov in je Fintaš, ki je večkrat prvič nastopil v prvem moštvu, pokazal jako dobro igro. V napadu je krilo Madarič s hitrimi predori vedno ogrožal vrata domačinov. Semiga kot srednji napadalec je dobro delil žoge in tudi sam dosegel dva lepa gola. Spoiki sta odgovarjali; leva boljše od desne. Krilo Vaš je bilo slabše.

O železničarjih se žal ne more reči veliko razveseljivega, posebno ne o napadu, kjer je odgovajalo vse izven Kopčiča, ki se je še najuspešneje boril.

Paulin (Rapid) kot gost se ni mogel uveljaviti, ker ni našel razumevanja v svojih soigralcih. Hardinka nima pojma, kedaj ima oddati žogo in z večnim driblingom vse pokvari. Tudi krilska vrsta ni bila na višku. Obramba je še najbolj odgovarjala. Mernik bi bil moral pri dobrem plasmaju dva gola ubraniti.

SK Čakovec: Skok; Kovačič, Jovič II; Behonjek, Pintaš, Wegh; Madarič Vamplin, Semiga, Jovič I, Vaš.

SK Železničar: Mernik; Wagner, Jakovljevič; Stauber, Frangeš, Ronjak; Hardinka, Paulin, Skrabar, Kopčič, Jurko.

SK Čakovec doseže že v 10. min. vodstvo po Joviču. Semiga zviša v 18. min. na 2:0. Železničarji ripostirajo, dosežejo proti koncu polčasa celo premoč, do golov pa se ne povzpejo. V drugem polčasu že v 3. min. Vamplin zviša na 3:0. Semiga postavi v 12. min. končni rezultat 4:0. Do konca ista slika kakor v prvem polčasu. Sodil dobro in objektivno g. Mohorko.

Predtekma mladina ISSK Maribor:dijaški team gim. konvikta Zagreb 1:0 (1:0). Živahna lepa igra obeh mladlin.

Rez. SK. Železničar:komb. SK. Svobode 2:0 (1:0).

Odločnejši napad je odločil tekmo. — Vratar Svobode si mora odvaditi sprehode po igrišču.

Mladini SK Železničar:SK Svoboda 8:0 (5:0).

Pozdravljamo prvi nastop Svobodinega naraščaja.

Pričetek kolesarske sezone

Včeraj je priredilo tukajšnje kolesarsko društvo »Peruna« otvoritveno dirko, pri kateri so posamezni vozači dosegli prav lepe rezultate, občinstvu pa so nudili izreden užitek, kar je dokazal velik obisk ljudstva na cilju. Rezultat dirke je bil sledeči:

Glavna dirka: 30 km. 1. Ignac Lipavec je prevozil progo v času 56 min. 35 sek., 2. Ivan Jurič, v 56 min. 36 sek., 3. Valentin Šibenik v 57 min. 25. sek.

Dirka juniorjev 20 km. 1. Rudolf Lakner (37.15), 2. Štiper Ivan (38.06), 3. Fr. Strucl (39.35).

Dirka naraščaja od 5 do 8 let 1 km. 1. Srečko Pihler (0.23), 2. Egon Letner (0.23.20), 3. Voller (0.24.36).

Dirka araščaja od 5 do 8 let 1 km. 1. Drago Kobi (3 min.), 2. Tatjana Faninger 3 min. 15 sek., 3. Marijo Kobi v 3 min. 35 sek., 4. Faninger Leja v 3 min. 45 sek., 5. letni mali Moravec Slavko v času 4 min.

Po dirki so se Perunaši z godbo in praporom strnili v lepo povorko skozi mesto in odšli nato v klubov lokal, hotel »Kosovo«, kjer se je ob sviranju godbe razvila prijetna športna zabava. Navzoče kolesarje raznih klubov, kakor tudi prijatelje kolesarskega športa je pozdravil g. Joško Kavčič ter obenem sporočil rezultate dirke. Nato je še povzel besedo g. Ivo Pahor, ki je v svojem govoru sporočil navzočim, da je absolvirati dirkač Franjo Nabergoj svojo 50. dirko in Vinko Pikanec svojo 25. dirko.

PRIMORJE—SLOVAN 3:0 (1:0).

Včerašnja z veliko nervoznostjo športnih krogov pričakovana prvenstvena nogometna tekma Primorje—Slovan v Ljubljani ni nudila kaj prida sporta. Sodč samo po tej igri Primorje sicer ne zasluži prvenstva, vendar se Slovan postavlja v čudno, prav malo športno luč: ko je namreč Primorje doseglo včeraj rezultat 3:0 in s tem z Ilirijo enako število točk in popotoma enak količnik v razmerju golov, je Slovan preprečil nadaljevanje prave sportske borbe, zavladeval igro in nalašč tolkel žogo v out, da na vsak način onemogoči doseči Primorju četrti gol, ker bi postali s tem akademiki prvak ljubljanskega okrožja. Na podlagi gornjega izida se bo morala torej po 11. pravilnika odigrati še ena prvenstvena tekma med Ilirijo in Primorjem.

BSK—Hajduk 3:1 (1:1).

Pri včerašnji kvalifikacijski tekmi za srednjeevropski pokal v Zagrebu so zasluzeno zmagali Beograđani nad Splitčani. BSK slavi tekmo dveh tednov že drugo zmago 3:1 nad prvakom države in je dokazal, da pride edino on v poštev, da nas v družbi Gradjskega zastopa v borbi za Mitropa-cup. Razlika v moči in po vrednosti igre je bila včeraj tako silna, da rezultat niti ne odgovarja zadosti dejanski nadmoči zmagovalca. BSK je igral znatno boljše nego poslednjič prvak beograjskega podsaveza Jugoslavija. Edini gol za Hajduka je padel iz enajstmetrovke. Pred 7000glavo publiko je izvrstno sodil g. Fabris.

Hazena ASK Ilirija 8:4 (4:2).

O tej hazenski igri, ki jo je Zagreb pričakoval s precejšnjim zanimanjem, piše današnji »Jutarnji list«, da je prinesla veliko borbo, a slab hazenski sport: oster tempo kot v kakšni težki prvenstveni tekmi zagriženih nasprotnikov, za kateri nosi največjo odgovornost škandalozen sodnik, kakršnega v Zagrebu še niso videli. Ne le da je sodil mimo pravil, celo izredno proti njim je nastopal. Ilirjanke so bile v polju mnogo agilnejše in so svojo fizično premoč popolnoma izrabile. Zagrebčanke so z boljšo tehniko dosegle zmago. Omejile so se bolj na obrambo; napad ni imel dobrega dne, čeprav je dosegel zmago.

GRADEC—ZAGREB 2:0 (2:0).

Včeraj se je pripetilo v Gradcu to, na kar Gradčani niti pomisliti niso upali resno. Nabili so predstavnike središča jugoslovenskega nogometa, ki se jim ni posrečilo napraviti niti častnega gola. Na igrišču GAK-a je bilo 2500 gledalcev, ki so smatrali goste za visoke favorite, ker pač niso vedeli, da je bil zagrebški team zadnji trenutek tako spremenjen, da je bilo treba pričakovati tudi razočaranja. Gradčani so imeli mnogo več od igre, so bili faktično boljši in so imeli večino šans. Igra je bila zelo zanimiva in trda, a vedno v dostojnih mejah. Gradčani so od prvega do zadnjega moža briljirali. Levi branilec Wicher je pokazal formo, kakršne v Gradcu še niso videli. Proti njemu niso mogli gostje opraviti ničesar. Izvrsten je bil tudi Doller, srednji krilec. Zagrebčani tudi niso mogli pokazati takega srednjega napadalca, kot ga je imel Gradec v Ptačeku. Zagreb je sicer izvrstno kombiniral, pred vrati pa je odpoval. Gola sta zabila Ptaček in desna zveza Allmer. Sodil izvrstno gosp. Rebatsch.

Sokolstvo

Dr. Krunoslav Bego:

30. april

Dokler smo živeli v tuji državi, smo slavili spomin na propast hrvatskega bana Petra Šubića Zrinjskega in kneza Frana Frankopana kot misel in željo po narodni svobodi in neodvisnosti.

Sedaj slavimo v svoji narodni državi isti dan kot dan ponosa na naše velike in slavne žrtve — žrtve, ki so morale pasti za to svobodno in neodvisno državo, v kateri živimo.

Kajti hrvatska velmoža Peter Zrinjski in Franjo Frankopan sta bila prvi žrtvi za našo veliko narodno misel popolnega osvobođenja od gospodstva Dunaja in Habsburžanov, bila sta prva, ki sta položila svojo glavo in svoje življenje za ustvarjenje te velike misli, ki je šele v naših dneh doživela svojo zmago.

Vsak, tudi vsak večji narod bi bil ponosen na spomin teh velikih svetlih borcev za svobodo naroda.

V dobi, ko je v Evropi vladal fevdalizem in ko so edino fevdalni stanov predstavljal narod in državo v političnem smislu, sta bili rodbini Zrinjskih in Frankopanov v resnici pravi in upravičeni politični zastopnici hrvatskega dela našega naroda in njegove državne samostojnosti. V teh dveh rodbinah se je izražala moč hrvatske državnosti, oni sta ustvarjali trajno zvezo s starimi in neodvisnimi vladarji narodne krvi, oni sta v vsakem oziru značili politično in kulturno silo Hrvatov. Zgodovina teh dveh rodbin tekom vseh stoletij ustvarja zgodovino hrvatskega dela našega naroda.

Zrinjski so direktni potomci našega starega knežjega rodu Šubićev, ki so še več stoletij po propasti narodnih kraljev vzdržavali živo in močno hrvatsko politično oblast v Dalmaciji in na obalah Jadranskega morja. Šubići so bili gospodarji Bribira, Skradina in Klisa, dedni bani Dalmacije, nekaj časa tudi Bosne; bili so šestokrat knezi in gosposdarji Splita in Trogira. Eden Šubićev, Mladen III., ki je pokopan v trogirski stolni cerkvi, se je bil oženil s srbsko princeso Jeleno, sestro carja Dušana Silnega, in s tem javno dokazal, kako čvrste in bratske so bile zveze političnih zastopnikov Srbov in Hrvatov že v zgodnjem srednjem

Rado Pregarec:

Njegov prvenec

Igor Striževskij se je po sijajnem kosilu, ki mu ga je priredila njegova mlada ljubka žena, udobno zavalil na mehko zofo in prižgal debelo cigaro. Po navadi je kadil cigarete in sicer tiste »srednje sorte«, toda danes si je izjemoma privoščil cigaro, ki jo je bil vzel iz posrebrjene škatle, kjer je skrbno hranil nekoliko komadov za posebno imenitno priliko: kak visok obisk, ali kak drug važen dogodek, ko je bilo treba pokazati gospodščino Striževskih. V rokah je obračal časopis in se trudil, da bi bral politične vesti, toda njegove misli so venomer silile v rubriko »Teatri in koncerti«, kjer je bilo zapisano, da bo jutri v »Svobodnem umetniškem gledališču« krstna predstava »Zajedavca«, najnovejše drame Igora Striževskega, mladega, še malo znanega ali zelo talentiranega pisatelja. Že štiri ali petkrat je bil prebral Striževskij to notico in znal jo je že na pamet, natančno je vedel, kje je kaka beseda, na levem ali desnem koncu vrstice, katera beseda je razlogovana, kje je kaka črka slabo natisnjena in se razločno ne vidi, vse, vse je bil že opazil, vse je tičalo v njegovih možganih, vse do najmanjše podrobnosti in vendar mu je pogled še venomer uhaljal tja. Tako prijetno mu je bilo pri srcu, ko je prebiral te skromne besedice, tako toplo in tako srečen je bil. Komaj se je bil zdržal pri kosilu, da ni zinil svoji ženi. Hotel ji je prihraniti prijetno presenečenje za pokosilo. Zdal ni mogel več zdržati in ga je že jezilo, da še ni žene v sobo. Nikoli ni tako dolgo izostajala, danes pa kakor za nalašč ropota s posodo v kuhinji. Nekolikokrat se je bil že postavil v položaj, češ da bere politične vesti in da ji o svoji krstni predstavi le tako slučajno, mimogrede, omeni, da je on že navajen na take dogodke, ki druge pisatelje tako močno razburijo, njega pa pušča taka vsakdanja reč popolnoma hladnega in brezbriznega. Ko je baš pričakoval, da bo vstopila in je že imel besedo na jeziku — viš ga zlomka! — pa je ni v sobo. Obračal in premetaval se je na zofi in tenko prisluškoval, kedaj bo slišati njene korake — pa nič. Nazadnje, ko je videl, da je zlepa ne bo, jo pokliče:

— Natalija, prinesi mi malo črne kave!
— Takoj, ljubček, takoj! Potrpi trenutek!

In zopet je bilo slišati iz kuhinje žvenkljanje posode, ki jo je Natalija pomivala. Drugekrat se je zdelo Striževskemu to žvenkljanje posode kakor prijetna godba, ki ga je zazibala v sladke spanec po kosilu, danes pa ga je nasprotno strašno jezila in razburjala.

— Kaj pa ropotaš tako neznosno, jo je nahrulil, ko je navsezadnje vendarle stopila v sobo in mu prinesla skodelico vroče, močno dišeče kave.

— Za božjo voljo, saj moram vendar pospraviti kuhinjo, ne? je odgovorila nejevoljno in dodala:

— Dosihmal nisi radi tega nikoli nič rekel, kaj pa zdaj naenkrat godrnjaš?

— Eh, nič ... jezi me ... pusti to, sedi! Posadil jo je v velik, star, kožnat naslonjač, ki ga je bil že prej pripravil, podložil sebi in njej po nekoliko vezelih blazin pod glavo in začel mehko in nežno govoriti, z glasom, v katerem je trepetalo skrito veselje in prijetno razburjenje:

— Torej, najprej ... kako se počutiš? Dobro? Natalija je prikimala smehljaje, Striževskemu pa so zableščale oči od zadovoljstva. Igor je bil namreč komaj leto dni poročen in mu je žena pred kratkim razodela veselo novico, da bo, če Bog da srečo in zdravje, čez sedem mesecev — papa.

— No, hvala Bogu, to je glavno, da si zdrava. Zdal pa nekaj prav posebnega ... Prinašam ti novico, ki te bo brez dvoma jako ...

— Tudi jaz imam zate novico ...

— Počakaj, počakaj, da ti najprej jaz povem ...

— Ne, ne, pusti me, prosim te, da ti razodenem ...

— Ne, prosim te, poglej tukaj v časopis ...

— Počakaj, preberi najprej tole, je silila Natalija vanj ter mu pomolila odprto pismo. Striževskij se je ni mogel ubraniti in ker je oboževal svojo ženo, se je — da je ne bi razdražil — udal. Pismo je bilo od ravnateljstva »Svobodnega umetniškega gledališča«, ki mu sporoča, da bo nocoj generalna vaja »Zajedavca« h kateri je uljudno povabljen.

— Pa to je eno in isto skoraj, je vzkliznil Striževskij malce nejevoljen, ker mu

ni bilo dano, da bi prvi prinesel svoji ženi novico.

— Poglej, tule v časopisu že pišejo, da bo jutri krstna predstava, je dodal, pogledal veselo ženi v oči in nadaljeval nemirno:

— Bog ve, če bo uspelo? Res je, da ima režijo v rokah znani režiser Šuvalov — saj si že slišala o njem? Pravijo, da je velik pijanec in ponočnjak ... hm ... umetnik je pač in vsak umetnik živi nekako posebno življenje, čisto drugačno kakor drugi ljudje: ta je pijanec, oni ženskar, tretji zopet pretepač ... Bog ve ... bržkone mora tako biti, sicer bi ne bil umetnik ... No, kar se tiče režije, me bo morda zadovoljila — na vaje me Šuvalov sicer ni puščal, razen na prve tri — moj Bog, kaj se tam vse vidi in sliši! — tudi posamezne vloge so dobro zasedene. le tisti igralec, ki igra blagajnika, mi ne ugaja. Tako čudno pridiga, tako mlačen se mi zdi ... posebno v tisti sceni z lastnikom tovarne ... Ali se spominjaš kako sva se trudila za tisti finale? Koliko noči sem prebedel pri pisalni mizi? In kako vesela si bila, ko sem ti bral ta prizor?

— Spominjam se, spominjam se, je dejala Natalija in se zagledala v konico svoje copate, po kateri je lezla muha.

— Veš, tisti prizor je posebno težak in če ga ne igrajo prvovrstni umetniki, prav lahko propade. In nanj polagam dosti ... kaj dosti ... vse. Vse polagam nanj. Od njega je odvisen uspeh celega komada, je zavzdihnil Igor Striževskij.

— No, toliko muk in truda, kakor praviš, baš nisi imel žnjim. Saj sem ti ga jaz skoraj celega narekovala.

— Oprosti Natalija, narekovala ga baš nisi! Prašal sem te za tvoje mnenje in sem tudi vpošteval neke tvoje opazke, je privzdignil glas Igor Striževskij. — Sicer pa ...

— Hm, smešno! Mnenje ... Opazke ... Cel ta odstavek sem ti jaz povedala ... ah, kaj odstavek ... celo drugo dejanje sem jaz napravila. Vse je moja ideja!

— Ideja! Ideja! Ampak izdelava in

izpeljava sta moji ... In po tem se sodi umetnina! Od tega je odvisen uspeh.

Kako? Od česa? Torej ti mi ne priznaš ...

— Priznam, dušica, priznam, je hitel zatrjevati Striževskij, ki je čutil, da se bliža huda ura in da je boljše, če popusti. Hitro je obrnil pogovor v drugo smer.

— Seveda imaš tudi ti zasluge za »Zajedavca«, morda največ zaslug, toda to naj ostane med nama. Kaj bi še to obešala kritikom na nos? Saj veš, kakšni so: ne privoščijo človeku uspeha za hudiča! Vščipnejo te, vgriznejo, zbodejo, kjerkoli morejo! Že sedaj sanjam o njih po noči. Kakor ogromni polipi stezajo po meni svoja sesala ... jaz se pa umikam ... bežim ... O moj Bog! Kako težko in mučno je to! In njihovi obrazi, tako ostudni, tako ogabni, krožijo v črnem mraku pred mojimi očmi. Zdal se zožijo in mežikajo, potem se zopet napihujejo v okroglo, siru podobne kolobarje, ki se vrte z naglostjo umetnih ognjev. Iz oči jim gleda zloba, iz ust jim puhti smrad ... Bog vé, kako bodo sprejeli moje delo?

Po licih Igora Striževskega so zdrknile debele potne kaplje. V obraz je bil sicer bled, toda vroč. Natalija, opazivši možovo razburjenost, ga je skušala potolažiti:

— Nikar se ne razburjaj po nepotrebem! Vse se bo dobro izteklo, le meni verjemi! Jaz čutim to že v naprej. Povej mi rajši, kakšno srajco naj ti pripravim za jutri zvečer? Ali boš oblekel frak ali smocking?

— Ah, jaz ne vem! Stori kakor sama najboljša veš in znaš! Pusti me, prosim te, da si odpočijem, da vsaj pol ure zadremam! Pokrij me, prosim te!

Dalje prihodnjič.

Kupujte železniške vozne karte v biljetarni 'Putnika' v Mariboru, Aleksandr. 53

Mali oglasi, ki se objavljajo v posredovanju in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5—

Mali oglasi

Zahteva, doplačanje in oglaševalnega ali računovodnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10—

Uslužbenski davek

s komentarjem fin. svetnika J. Mosetizha se dobi v knjarni

Tiskovne zadruga
Maribor, Aleksandrova c. 13

Cena izvoda je 18 Din

Prodajalci časopisov,

zanesljivi in pošteni se sprejemo v upr. »Večernika«

Še vedno

je vse **modne predmete za gospode** ako se reflektira na dobro in lepo blago mogoče kupiti edino pri

Josipu Karničnik, ki se nahaja sedaj na Glavnem trgu 11

Posebno velika izbira modernih samoveznic, ovrtnikov in srajc, klobukov in čepic, nogavic in čevljev za dame in gospode.

Zastopnika za Maribor

in okolico išče zavarovalica. Ponudbe pod »Zavarovalnica« na upravo lista. 883

Kovčke za potovanje

vseh vrst, vseh velikosti od najmanjšega do največjega nudi po najnižjih cenah Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 863

Zdravo stanovanje

3 sobe in kuhinjo išče lekarnar Minarič, Maribor, Glavni trg 12. 890

Čez 300 brezstanovanjcev

čaka na prijave prostih stanovanj. Stanodajalci izrabite to priliko. Prijave brezplačno sprejema Marstan, Koroška c. št. 10.

Razpis!

Prvi slovenski sportni klub »Maribor« odda v zakup okrepčevalnico na svojih igriščih. Pismene prijave in pojasnila pri g. Šepcu, Grajski trg 2, najkasneje do 5. majnika.

904

I. S. S. K. »Maribor«

Najcenejši nakup čevljev!

Za pomladansko dobo oferiram bogato sortirano zalogo vseh vrst čevljev za dame, gospode in otroke v najsolidnejši izvršbi in po konkurenčnih cenah. Odjemalci najdejo vse kar potrebujejo: štirivrstne sandale, opanke, čevlje iz platna in usnja za tenis, nogomet i. t. d. **Nenadkriljive so moderne sandale s krom-podplati** (lahki, elastični in ugodni). Pred nakupom si na vsak način oglejte moja izložna okna. Novi modeli znamke »Hess« so ravnokrat prišli.

Fa. Jos. Waidacher, Maribor
Slovenska 6

IZŠEL JE

ALBUM SLOVENSkih KNJIŽEVNIKOV

Knjiga, ki je razkošno opremljena stane do 5. maja broširana 130 Din, vezana 160 Din, poštnina 10 Din več. Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruga, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13